

श्रीः

श्रीमते रामानुजायनमः

श्री पुण्याह वाचन विधिः

ओं वन्दे लक्ष्मी पतिं देवम् शङ्ख चक्रगदाधरं ।
 विद्या मूर्तिं हयग्रीवं शब्दार्थ ज्ञान लब्धये ।
 अमृतात्मा तमेघाबं अमृताहरणं विभुम् ।
 पाञ्चरात्राऽऽगमाचार्यं वन्दे वैकुण्ठ भूपतिं
 नमस्सखल कल्याण दायिने शेष शायिने ।
 निर्मलानन्द कल्याण निधये विष्णवे नमः ।
 नमस्सखल कल्याण दायिने चक्रपाणये ।
 विषयार्णव मग्नानां समुद्धरण हेतवे ।

ओं भगवतो बलेन भगवतो वीर्येण भगवतरस्तेजसा
 भगवतःकर्मणा भगवतः कर्मकरिष्यामि ।
 अस्य देव देवरस्य भगवतो वासुदेवरस्य श्री भूमि नीला पद्मावति
 नायिका समेत श्री वेङ्कटेश्वर स्वामि सन्निधौ नित्यारादनाङ्ग
 रन्नानासनार्थ आत्म शुद्ध्यर्थ सर्वोपकरण शुद्ध्यर्थ शुद्ध्यर्थ शुद्धि
 वासुदेव पुण्याह वाचनं करिष्ये । इति सङ्कल्प्य ।

कलश रथापनविधिः

ओं चरणं पवित्र मुच्छार्य महींप्रक्षाळ्य ।

ओं चरणंपवित्रं विततं पुराणं ।

येनपूतस्थरति दुष्कृतानि॥

तेनपवित्रेण शुद्धेन पूताः।

अति पाप्मानमरातिन्तरेंम ॥

२. ओं विष्णोरराट इति मन्त्रेण दर्भैरसम्मार्ज्यं ।

ओंविष्णोरराटमसिविष्णोःपृष्ठमसिविष्णोरन्जरेरतो
विष्णोरयूरसि विष्णोर्द्वमसि वैष्णवमसि विष्णवेत्वा ।

३. गन्धद्वारेति मन्त्रेण गोमयेनानुलिप्य ।

ओं गन्धद्वारांदुरादर्षां नित्यपुष्ठाङ्करीषिणीं ।
ईश्वरीगुं सर्वभूतानां त्वामिहोपह्वये श्रियं ॥

४. आप उन्दन्तु इति मन्त्रेण सुधाचूर्णैरलङ्कृत्य ।

आप उन्दन्तु जीवसे दीर्घायत्वाय वर्चसे यस्त्वा । हृदा
कीरिणामन्यमानो मर्त्यं मर्त्यो जोहवीमि ॥

५. देवरयत्वेति मन्त्रेण अक्षतान् विकीर्य ।

ओं देवरयत्वा सवितुप्रसवे अश्विणोर्बाहुभ्यां पूष्णो
हस्ताभ्यं प्रतिघृण्णामि ।

६. ओं ग्रीष्मो हेमन्त इति मन्त्रेण धान्य पीठं प्रकल्प्य ।

ग्रीष्मो हेमन्त उदनो वसन्त शरद्धर्षारसुवितन्नो अस्तु ।
तेषां क्रतूनां गुणशद शारदानां निवादेषां भये भयेरयामः ॥

७. ओं शन्नो देवीति मन्त्रेण शत पत्रं विलिख्य ।

ओं शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये
शयोरभिष्रवन्तु नः ।

८. ओं धन्वनागेति मन्त्रेण दर्भैरुर्द्ध्वं अलङ्कृत्य ।

ओं धन्वनागा धन्वनाजिंजयेम धन्वना तीव्रा समदोजयेम ।
धनुश्शत्रूरपगामं कृणोतु धन्वना सर्वाङ्गं प्रति शो जयेम ॥

९. ओं मूर्धानमिति मन्त्रेण शिरसा प्रणम्य ।

ओं मूर्धानन्दिवोऽरतिं पृथिव्यावैश्वानरमृदाय जातमग्निं ।
कविगुंसम्राजमतिथिञ्जनानामासन्नापात्रंजनयन्तदेवाः । १०. ओं
भद्रङ्कर्णेभिः इति कलशान्स्थाप्य ।

ओं भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः ।
भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
स्थिरै रङ्गैस्तुष्टुवाङ्मसरत्ननूभिः
व्यशेम देवहितं यदायुः ।

११. ओं हिरण्यशृङ्गमिति मन्त्रेण गन्ध जलेन सम्पूर्य ।

ओं हिरण्यशृङ्गं वरुणं प्रपद्ये तीर्थमेदेहियाचितः ।
यन्मयाभुक्तमसाधूनां पापेभ्यश्च प्रतिग्रहः ॥

१२. विष्णु गायत्रिया आम्रपल्लवं निक्षिप्य ।

ओं नारायणाय विद्महे वासु देवाय धीमहि ।
तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् ।

१३. याःफलनीरिति मन्त्रेण नाळिकेर फलं निक्षिप्य ।

ओं याः फलनीर्याहफलाय पुष्पायाश्च पुष्पिणीः ।
बृहस्पतिः प्रसूतारथानोमुञ्चन्त्वङ्गुहसः ।

१४. ओं हिरण्यपात्रमिति रत्नानि निक्षिप्य ।

ओं हिरण्यपात्रंमधोःपूर्णदधाति मधव्योसानीति एकदा
बृम्हण उपहरति एकदैव यजमान आयुरस्तेजो दधाति ।

इति पुण्याह कलशं रथापयित्वा

आवाहन विधिः

तत्कलशे पूर्ववत् आधारादि पद्मान्तमभ्यर्च्य । भगवद्दक्षिण
हस्तात् ओं सहस्रारहुम्फट् ओं नमोभगवते महासुदर्शनाय
आगच्चाऽऽगच्च इत्यावाह्य । आवाहनादि षण्मुद्रांप्रदर्श्य । ओं
आचक्रायस्वाहेति षडङ्गन्यासं कृत्वा । ध्यानं ।

अर्घ्यादिभिरसम्पूज्य । नीराज्य ।

कलशस्य परितःचतुरो ऋत्विजान् एकायनोक्तपुण्याहवाचनं
कर्तुं विवृणीयात् ।

ओं भवद्भिः अनुज्ञातः वासुदेवः पुण्याहं वाचयिष्ये । इति प्रधान
आचार्यः । ओं वाच्यतां इति ऋत्विजाः ब्रूयात् ।

ओं आपः । शिव आपरसन्तु । इति प्रतिवचनं । ओं गन्धाः ।

सुगन्धाः पान्तु । इति प्रति वचनं ।

ओं सुमनसः । सौमनस्य मस्तु । इति प्रति वचनं ।

ओं अक्षतं । अक्षतञ्चाऽरिष्ठञ्चास्तु । इति प्रति वचनं ।

ओं मन्वाहार्यः । सुमन्वाहार्योस्तु ।

ओं दक्षिणाः । स्वस्ति दक्षिणाः पान्तु । ओं दर्भाः । स्वस्ति

दर्भाः पान्तु । इति प्रतिवचनेन सह ऋत्विग्भिः

अर्घ्यादि दक्षिणान्तं सम्पूज्य । तैः हस्तैः दर्भे कलशं स्पर्शयित्वा ।

पुण्याह घोषं सुरस्वरेण कुर्यात् ।

ओं ओं ओं । ओं नमोभगवते वासुदेवाय । भगवतो भलेन
भगवतोवीर्येण भगवतरस्तेजसा
भगवतःकर्मणा भगवतः कर्मकरिष्यामि ।

वासुदेवरस्य भगवान् पवित्रं । वासुदेवः पवित्रं । शतदाऽरं ।
सहस्रदाऽरं अपरिमितदाऽरं । अच्छिद्रं । अक्लिष्टं । अक्षय्यं ।
अनन्तं । अरिष्टं । अच्युतं परमंपवित्रं । भगवान्
वासुदेवः पुनातु ।

ओं भूर्भुवस्सुवः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोदेवरस्य धीमहि ।
धीयो योनः प्रचोदयात् ।

ओं नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि ।
तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् ।

ओं सुदर्शनाय विद्महे महाज्वालाय धीमहि । तन्नश्चक्रः
प्रचोदयात् ।

ओं तत्सत् । पुण्याहम्भवन्तो ब्रुवन्तु । पुण्याहमिति यामन्त्रनार्थं ।
परिकल्प्यते वमादितः । प्रयोगरस्य धीमहि । इति ।

मङ्गलानि नामानि । प्रयुञ्जते मनुष्याः । युष्मादादिति मेयोदिताः ।
एतत्भक्तानां । तन्मेयथारस्यादिति भगवान् । द्वितीये

भगवाणश्चेष्टं मङ्गलं । सर्वशक्तिर्युक्तो योगः । सर्वशक्तिर्भवतु ।

स एव हितत्वं । सहिते सृष्टुप् । कर्मकर्म । गृहपतिरेते नैव हि मन्त्रेण ।

तथैव त्र्यम्बकस्त्विजस्सर्वे तथा यज्ञो महीयते । यद्ब्रुवावा । यजुषावा
साम्नावा अभिमन्त्रियते । सर्वं तद्ब्रह्मणे तेन ह्यच्च दत्वाय

कल्प्यते । य इमे सर्वदेवानां भगवान् दैव भ्राम्हणो भगवान् । पुत्र
पौत्रश्च । दीर्घमायुरवाप्नुयादिति । यासी यासी शुचिर्भूतिर्भूतये ।

ओं भगवान् वासुदेवो भगवान् । सङ्कर्षणो भगवान् । प्रद्युम्नो
भगवान् । अनिरुद्धो भगवान् । एष भगवान् । एष वासुदेवः ।

एषआसापराकृतिः । एषतत्परब्रम्हा । एषप्रभवा ।
 एषयोगा, एषयोव्यः, एष आत्मा । चतुर्विदः सर्वत्र सर्वदर्शी
 सर्वेश्वरेश्वरः । सर्वशक्तिरसमृद्धिमान् । सर्वशक्तिर्भवतु ।
 एषावाक्त्रद्धिमन्वाप्तो वशीस्वाधीरऽनन्तो । व्यपगत
 निद्राभयक्रोधो । व्यपगतेच्छः । अखिलमवलिष्टं ।
 अव्याधिर्निर्दोषो निररिष्ठो निरवद्यः । एन भगवन्तं वासुदेवएनं ।
 विदुर्य एनं विदुरथ एनं विदुर्नते विदुरितिमह्यं ।
 दीर्घमायुष्यमरन्तु । ओं शिवाभगवन्पानीयापरसन्तु ।
 सुमनसोभगवान् सौमनस्यमरन्तु । सुमनसो भगवन्तो वासुदेव
 सङ्कर्षण प्रद्युम्न अनिरुद्धारसन्तु । अक्षतैः
 अक्षतञ्चाऽरिष्टञ्चारन्तु । अक्षतमरोगं कुशलं ।
 भगवतोरिष्टं । ओं भगवान् । प्रद्युम्न मनरसमाधीयतां ।
 समाहितमनसरमः । अस्मिन्नगरे (ग्रामे) सर्वेषां श्रीवैष्णवानां
 ब्राम्हणानां गवाङ्गणानाञ्च राष्ट्रञ्च धनञ्च कुलञ्च धर्मश्च
 अहरहरभिवर्धतां । एतद् शुद्ध्यर्थे भगवद्धिशेषिकेण भगवत्प्रीति
 माङ्गल्या आयुरारोग्य सिद्धये सम्पद्यन्तां ।
 धनधान्य समृद्धये सम्पद्यन्तां ।
 ओं एषाकृतिरेषभगवान् वासुदेवः ।
 ओं एषाकृतिरेषभगवान् सङ्कर्षणः ।
 ओं एषाकृतिरेष भगवान् प्रद्युम्नः ।
 ओं एषाकृतिरेष भगवाननिरुद्धः ।
 ओं महा पुरुषो वर्धतां । ओं सत्यो वर्धतां । ओं अच्युतो
 वर्धतां । ओं अनन्तो वर्धतां । ओं भगवान्वासुदेवो वर्धतां ।
 वर्धन्तां । महापुरुषश्शान्तिरन्तु । भगवन्तं सर्वे वासु देवाद्याः
 भगवत्प्रीति कर्मणानेन । ओं पुरुषप्रियतां । ओं सत्यप्रियतां ।

ओं अच्युतःप्रियतां । ओं अनन्तःप्रियतां ।
 ओं भगवान्वासुदेवःप्रियतां । प्रियन्तां । न्यूनातिरिक्तं यावद्धर्ष
 शतं सम्पूर्णमस्तु । ओं शुद्धये वासुदेवोस्तु लाङ्गलि शुद्धये तथा ।
 प्रद्युम्न शुद्धये चारस्तु अनिरुद्धोस्तु शुद्धये ।
 कर्मणां शुद्धये चारस्तु विष्णुसर्वत्र सम्स्थितः ।
 दोषाणां हरणायारस्तु गदाचक्रासिभृत्सदा ।
 यागेषु च रथश्यामः नगर ग्रामवासिनां ।
 तुष्टये पुष्टये चारस्तु आयुरारोग्य सिद्धये ।
 गुरुणां साधकेन्द्रानां पञ्चकाल रथात्मनां ।
 सर्वदा पुत्र मित्रानां दासीदासगवामपि ।
 वेद शास्त्राऽऽगमादीनां अस्तु त्राणाय सर्वदा ।
 अविघ्नमनिशञ्चारस्तु सम्पदंचोत्तरोत्तरं ।
 पुण्याहं शुद्धये चारस्तु वासुदेवादिमूतिमान् ।
 शङ्ख चक्र गदापद्म युक्तरसर्वेश्वरेश्वरः ।
 प्रियतां भगवान्देवो लाङ्गलि प्रियतांसदा ।
 प्रद्युम्नःप्रियतां नित्यं अनिरुद्धस्सुरेश्वरः ।
 नारायणसुरेचारस्तु कर्मणांपूरणाय च ।
 न्यूनाधिकानां शान्त्यर्थं प्रियतां भगवान्प्रभुः ।
 ओं यत्पुण्यं नक्षत्रं । तद्भर्तुर्कुर्वीतोपव्युषं ।
 यथावैरसूर्य उदैति । अथ नक्षत्रं नैति । यावति तत्र सूर्यो गच्छेत् ।
 यत्र जगन्यं पश्येत् । तावतु कुर्वीत । यत्कारीरस्यात् ।
 पुण्याह एव कुरुते ।
 ओं कर्मणःपुण्याहं भवन्तो ब्रुवन्तु । पुण्याहं कर्मणोस्तु ।
 ओं स्वस्तिन इन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्तिनः पूषा विश्व वेदाः ।
 स्वस्तिनस्ताक्षर्यो अरिष्ट नेमिः । स्वस्तिनो बृहस्पतिर्दधातु ।

ओं कर्मण ऋद्धिं भवन्तो ब्रुवन्तु । ओं कर्मण ऋध्यतां ।
 ओं ऋध्यामरन्तोमं । तनूयामवाचम्मानो मन्त्रं । सारथेहोपयातं ।
 यशोन पक्वं मधुगोष्यन्तराः ।

भूताम्शोऽश्विनो काममप्राः । पुण्याह एवकुरुते ।
 ओं कर्मणः पुण्याहम्भवन्तो ब्रुवन्तु । ऋद्धिरसमृद्धिः ।
 शिवम्कर्मरिन्तु ।

वासुदेवः प्रियतां प्रियतां भगवान् वासुदेवः । भगवान्पवित्रं ।
 वासुदेवः पवित्रं ।

शतधाऽरं सहस्रधाऽरं अपरिमितधाऽरं अच्छिद्यं अक्लिष्टं
 अक्षय्यं अनन्तं अरिष्टं अच्युतं परमम्पवित्रं भगवान्
 वासुदेवः पुनातु । ओं भूर्भुवस्सुवः ।

पवित्रम्भगवानस्तु वासुदेवः परो गुरुः ।
 अस्तु सङ्कर्षणो देवः पवित्रं परमो विभुः ।
 प्रद्युम्नोस्तु पवित्रम्बै साक्षी विश्वस्य साम्प्रदं ।
 पवित्रमनिरुद्धोस्तु विश्वत्राता जगत्पतिः ।
 शुद्धयेस्तु हृषीकेशो वासुदेवोस्तु शुद्धये ।
 सदा सङ्कर्षणो देवः शुद्धयेस्तु सदा मम ।
 प्रद्युम्न शुद्धये चारस्तु सर्वत्र मम सर्वदा ।
 शुद्धयेस्तु अनिरुद्धोस्तु शुद्धयेस्तु जगत्पतिः ।
 शुद्धये विष्णुरस्त्वाद्या शुद्धये मधुसूदनः ।
 ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ।

अस्मिन्कुम्भे आवाहितं सुदर्शनं समस्त राजोपचार
 पूजांसमर्पयामि । इति पुनः अर्घ्यादिभिरसम्पूज्य । नीराज्य ।
 यथारथानं प्रतिष्ठयामि । शोभनार्थं क्षेमाय पुनरागमनाय च ।

प्रोक्षण मन्त्राः

ओं र-थानानि देशानि सहस्रबाहु वरिण्य नामा विरजांसिनामा ।
तेभ्यो नमस्ते मधुसूदनाय तत्राभिमानं परिरक्षयन्तां ।

“ओं वार-तोष्पते प्रतिजानीह्यरमान्-वा वेशो अनमीवोभवानः ।
यत्वेमहे प्रतितन्नो जुषस्व शन्नएधिद्धिपदे शञ्चतुष्पते ।
ओं वार-तोष्पते सग्मयासगुम्सदाते सक्षीमहिरण्वयागातु
मर्त्याः ।

आवाहक्षेमौढयोगेवरण्णो यूयम्पादस्वस्तिभिरसदानः ।
अमीवः वार-तोष्पते विश्वास्पाण्या विशण् सखासुसेव एधिनः ।
शुभगुं शुभं ।

ओं अपवित्रःपवित्रोवा सर्वाऽवस्ताङ्गतोपिवा ।
यरम्रेत्पुण्डरीकाक्षं सबाह्याभ्यन्तरं शुचिः ।
ओं भूर्भुवस्सुवो भूर्भुवस्सुवो भूर्भुवस्सुवः । हरीः ओं ।

इति कलश तीर्थेन आत्मानं सर्वत्र च प्रोक्ष्य । एवं विधिवत्
नित्यपूजादि समस्त सन्नधिकार्येषु पुण्याहवाचनंकुर्यात् ।